

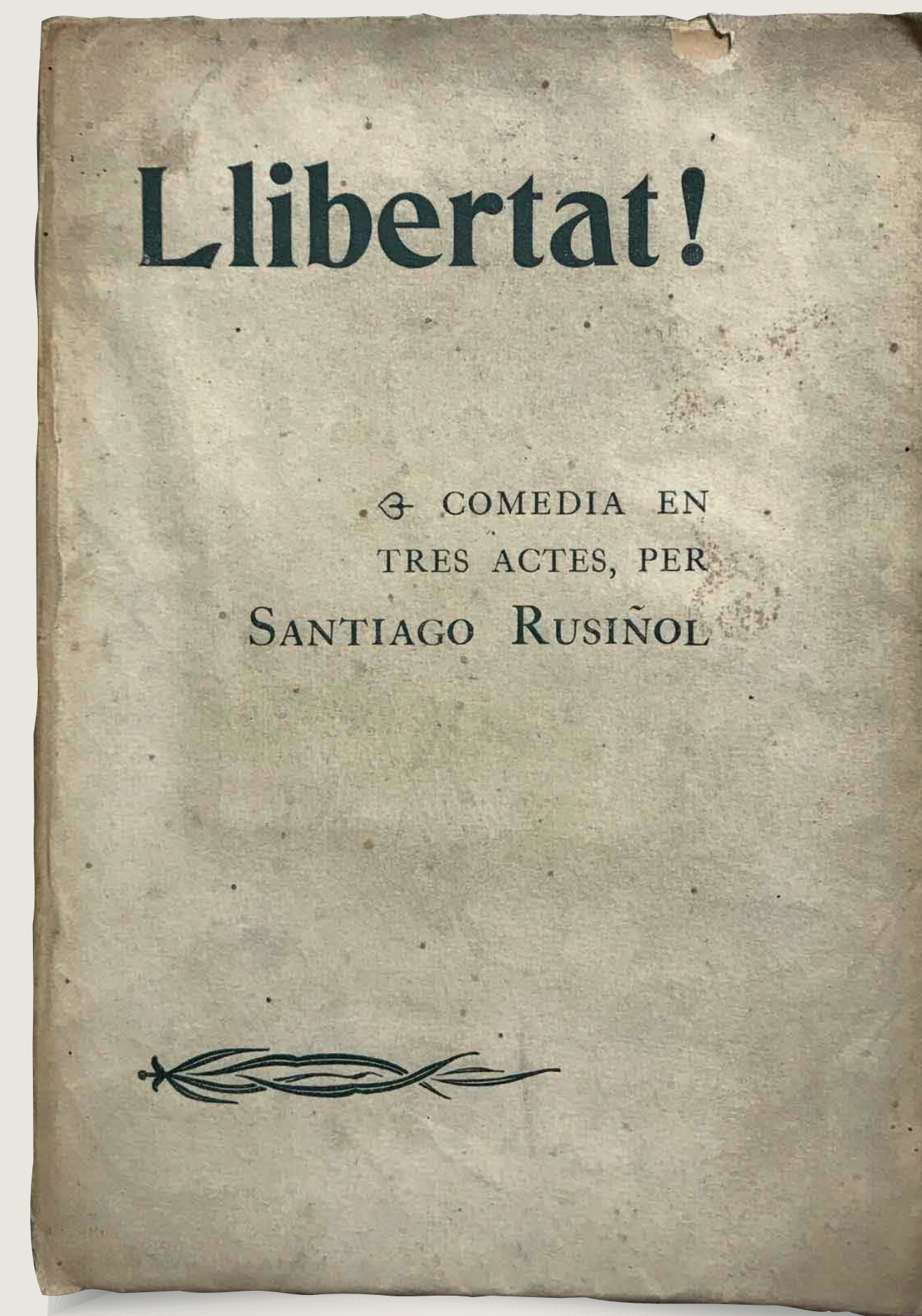
ELS INDIANS, PERSONATGES ESTRAFOLARIS I SINGULARS

FIRA D'INDIANS

HISTÒRIES I ANÈCDOTES DELS INDIANS CATALANS

Portaven cadenes d'or gruixudes “com per fermar-hi lleons”, escrivia Gaziell... Cobraven un duro de renda diària... Parlaven un català pitjor que el dels *urbanos* de Barcelona... Eren fatxendes i enriquits... Tenien molta terra a l'Havana i potser també una família secreta, de vegades reconeguda i acceptada, amb fills i filles mulats, i també amants... Moltes amants reals o imaginàries... Eren personatges agradables, divertits, estrafolaris, exagerats, caricaturescos... que recreem a les Fires d'Indians, després que la literatura, el teatre i el cinema es van encarregar de fixar-los en l'imaginari col·lectiu, amb obres que segles després perduren com *L'Herència de Cuba* de Margarida Aritzeta o *Llibertat!* de Santiago Rusiñol...

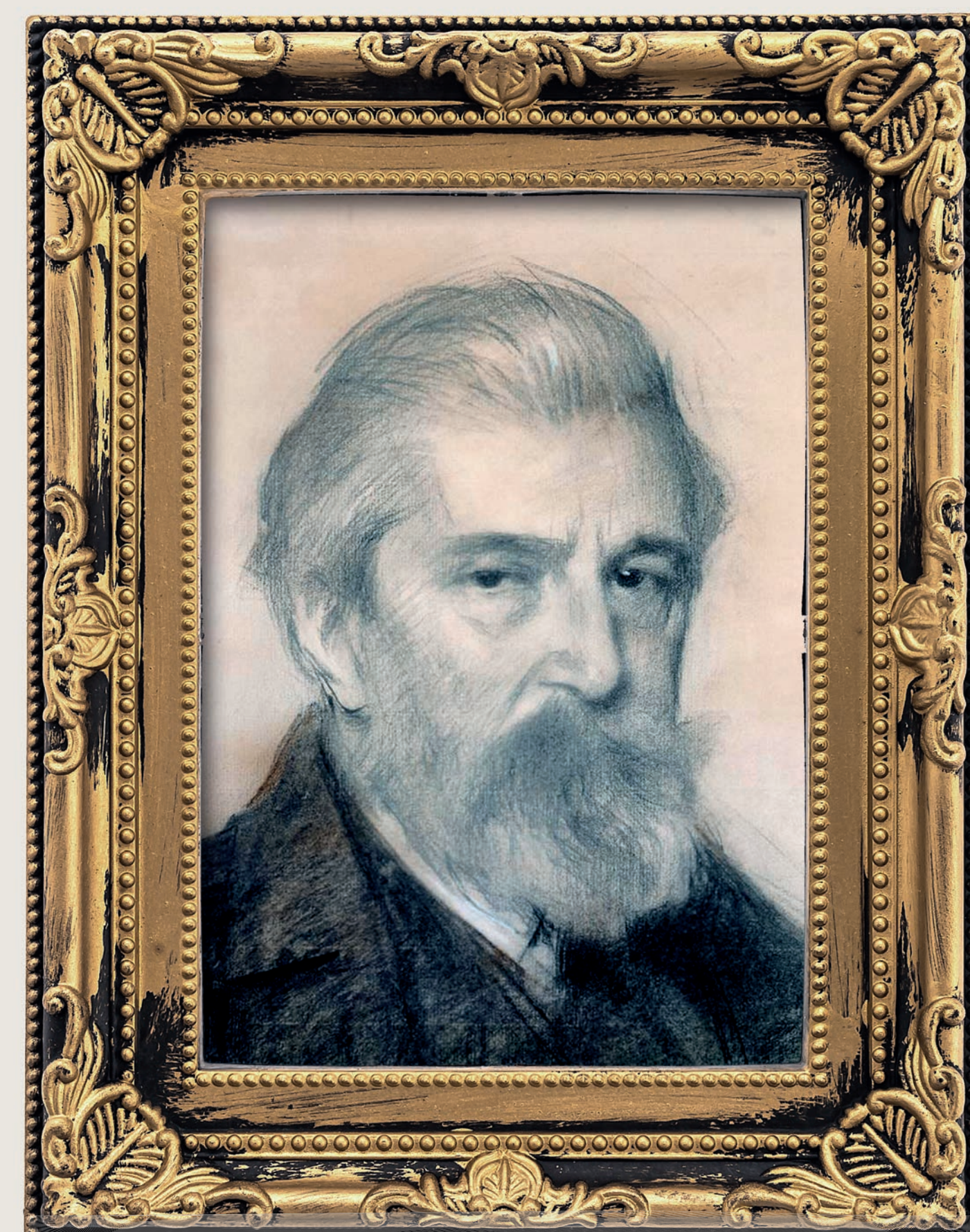
LLIBERTAT! DE SANTIAGO RUSIÑOL

A *Llibertat!* Rusiñol va treure la seva esmolada ploma una vegada més per fer crítica social i burla dels nous rics que arribaven d'ultramar: Costumisme, ironia i humor a través dels quals s'anava fixant el clixé de l'indià: “*Don Patrisiu*” era un indià que havia prosperat a Amèrica i que tornava al seu poble per ser homenatjat. Parlava una barreja a mig camí entre el català i el castellà d'Amèrica i portava un nen mulat, el Jaumet, que feia molta gràcia de vailet –“*quines dents tan blanques!*”- però a qui de gran, no van deixar casar-se amb la pubilla i el van anorrear progressivament fins a fer desaparèixer la “*taca de tinta en aquella capsula blanca*” que era el poblet costaner.

"Don Patricio. 60 anys. "Amaricanu" d'Europa. Va de levita, barret de palla negra i porta joies per tot arreu on es puguin veure. Es comprèn que és riquíssim de moneda i de res més. Té l'esport de fer millores en el poble per fer negoci, per vanitat, per caritat i per esma. Quasi ha perdut el català, però no ha après el castellà, i amb les dues llengües alhora, els diners i les millores, el poble se l'escolta quan parla, i parla bastant sovint.."

"Senyors! Yo no acostumbro a hablar. Yo... hechos... No esperéis de mí un discurso, que allí en la isla no he tingut mai tiempo de derramar elocuencia. Yo soy hijo del Trabajo, un fill virgen, un home que, si la fortuna ha mimado con sus presiosos dones, ha sigut reconquistada con la salut de mi rostro."

Retrat de Santiago Rusiñol vist per Ramon Casas al 1926, que es conserva al Museu de Sitges, i portada de la comèdia en tres actes *Llibertat!* Que curiosament, va néixer al 1898 com un conte i després es va desenvolupar com la primera obra escènica de Rusiñol. Primer es va estrenar a Barcelona en italià, i després en català, el 1901.